

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.500

Letna naročnina . . . . . L. 3.000

Letna inozemstvo . . . . . L. 4.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXII. - Štev. 31 (1111)

Gorica - četrtek, 30. julija 1970 - Trst

Posamezna številka L 70

Miroljubno sožitje in preganjana Cerkev

Odkar je prebrisan Hruščev vrgel v svet besedo o miroljubnem sožitju med komunizmom in Cerkvijo, je dolga vrsta oblastnikov, politikov, razumnikov in kristjanov že postala žrtev te spretno nastavljene zanke. Vsak nasmeh iz Moskve in vsako taktično popuščanje rdečih voditeljev jim hodi prav v pomiritev lastne vesti, ko se zavzemajo za razna sodelovanja z od komunizma vodenimi ali okuženimi gibanji ter dopovedujejo lahko-vernežem, ki jih na Zapadu, tudi znotraj katoliške Cerkve ne manjka, da je komunizem postal bolj človeški in da se spleča imeti stike z njim. Tako se poskuša v imenu nekega sožitja, ki daleč to ni in v imenu nekega dela za mir, ki pa daleč ne vodi k resničnemu miru med narodi, spremeniti tudi Cerkev svobodnega sveta v Cerkev molka.

NOCEJO MIRU Z BOGOM

Mi nikakor nečemo biti glasniki kakega križarskega boja proti komunizmu. Kristus je ljubil mir in je celo izdajalcu Judežu dovolil, da ga je poljubil. V tem smislu je tudi papež Janez XXIII. menil, da bi ne bilo krščansko, odreči stisk roke komunistu. Toda to krščansko nastroje-nje do teh, ki so v zmoti, nas ne sme zapeljati v napačno presojo narave komunizma.

Komunizem je in ostaja diabolčen sistem. »Napredni« kristjan se bo ob tej ugotovitvi kar zgrozil, toda tako je! Komunistična ideologija je zgrajena na sovražstvu do Boga in to je demonsko, peklenko. Mi verujemo v obstoj hudiča in vemo, da Kristusovo Cerkev ne prestopa zalezuje. Tisti satan, ki je bil zmožen svoj čas polastiti se Kristusovega učenca in ga spremeniti v izdajalca, je tudi danes zmožen polastiti se kristjanov, organizacij in svetovnih gibanj ter z njimi nadaljevati borbo proti Bogu. Ni mar v komunizmu očitna na vsak korak Luciferjeva težnja, da ustvari neki raj brez Boga?

Prepričani komunisti nočejo miru z Bogom, zato tudi nočejo dovoliti svobode Kristusovi Cerkvi. Ni svobode verskega pouka v deželah, ki jih Moskva drži krepko na povodcu. Partija nadzoruje vsak korak služabnikov Cerkve in se vrtka v čisto notranje njene zadeve. Omejeno je število mest po semeniščih. Stariši so pod stalnim pritiskom glede vzgoje otrok. Nekaj vsakdanjega so upravni ukrepi zoper tiste, ki so praktični verniki. S satansko prefriganostjo in prefinjenostjo se skuša odtrgati otroke od Boga že v njih rani mladosti.

Danes se komunistični voditelji izogibajo ustvarjati vidne mučence. Pastirje kot nadškofa Slipyja ali Berana so poslali v inozemstvo. Nekateri navneži na Zapadu vidijo v tem začetek verske svobode na Vzhodu. Nočejo razumeti, da na svobodo spuščeni škof še ni istočasno svobodni škof. Ni nobene razlike, če škof ne more opravljati svojega poslanstva bodisi ker je zaprt ali v neki hiši pod nadzorstvom ali pa odstranjen tako, da mora živeti v izgnanstvu.

NI KORISTEN VSAK DIALOG

Nismo nasprotni dialogu z Moskvo, če ta razgovor vodijo za to usposobljene osebe. Toda bilo bi popolnoma zgrešeno, ta razgovor voditi tako, kot da je glede Cerkve v komunističnih državah vse v redu in da tam preganjanja Cerkve ni. To bi pomenilo skočiti v hrbet našim preganjanim bratom in jim zapiti nož v srce. Bodočnosti Kristusove Cerkve ne bodo nikdar zagotovili kolaboracionisti, slabotni dušni pastirji in mirovni duhovniki, ki se iz katerega koli vzroka udinjajo za tiralca in preganjalca lastne Cerkve. Taki slabotnejši žanjejo med vernim ljudstvom le sočutje in prezir.

Kaj ima ruska pravoslavna Cerkev koristi od tega, da se je v njenih vrstah našel mož, sedaj že pokojni patriarh Aleksej in zato, da je Stalin Cerkev priznal, to Cerkev podredil partiji bolj kot je bi-

la nekaj podrejena carjem? Potem ko so brezštevni ruski verniki, duhovniki in škofje potrdili svojo zvestobo do Kristusa z lastno krvjo, potem ko je ruska Cerkev doživela nepretrgano vrsto udarcev, prevar in nasilja, potem ko je komunizem zaprl še v času Hruščeva stotine svetišč in desetine semenišč, ko so pre-mnogi duhovniki prisiljeni, da se kot potepuhi potikajo okrog ali vršijo službo pomožnih delavcev v tovarnah, je patriarh Aleksej smatral za politično modro, da se pokloni Stalinu in se mu uslužji. Pomagal mu je uničiti v imenu veleruskega nacionalizma Cerkev v Ukrajini in postal propagandist komunističnega režima v inozemstvu. Resnična ruska Cerkev se je pa medtem umaknila v podzemlje, tam živi naprej in čaka, da bo napočil čas, ko bo prosta slabotnih vodnikov zaživela v resnični svobodi. Vse upanje preganjanjih kristjanov sloni na tistih neuklonljivih možeh, ki se upajo povedati resnico o komunizmu in ne izdajajo njih interesov s tem, da si skušajo pridobiti pri vladajočih komunističnih mogotcih kako prehodno korist.

NASA VELIKA ODGOVORNOST

In prav v tem je odgovornost rimske Cerkve do Cerkve v molku silna in zgodovinska. Rimski Cerki se rado očita — in to ne čisto brez podlage — da se je v prejšnjem stoletju vezala vse preveč na posedujoče in vladajoče kroge ter molčala k zahtevam izkoriščenih delavskih množic. Naj se danes ta napaka spet ponovi glede vere preganjanjih pod komunistični režimi?

Ni mar skrajno neodgovorno, po petdesetih letih raznih pogajanj s komunističnimi režimi, potem ko so bili predstavniki Cerkve zmeraj izigrani, še vedno verovati v lažne besede, ko so dejanja komunistov redno drugačna kot so njih obljube? Dokler Moskva resnično ne bo spremenila svojega ravnanja s preganjano Cerkvijo, si rimska Cerkev ne more dovoliti paktiranja z rdečimi vladami ne da bi izgubila zaupanje preganjanjih. In zaupanje teh trpinov je vredno več kot spoznavanje z zatiranci vere. Izkušnja iz devetnajstega stoletja z delavci to jasno potrjuje.

Žal je v katoliški Cerkvi zadnje čase vse preveč gorečenežev, ki bi radi odstranili v njej vse, kar je bilo predkoncilsko. Načeta je verska enotnost in cerkvena disciplina. Papeža Janeza XXIII. se postavlja zoper papeža Pija XI. Dobrota Janeza XXIII. je napačno prikazana. Celo njegovo okrožnico »Mir na zemlji« skušajo nekateri tako razlagati, da se je zavzel za sodelovanje s komunizmom, čeprav to ne izhaja ne iz besedila ne iz smisla okrožnice.

Ne smemo podležiti takim prevaram. Ne pozabimo, da v deželah, kjer vlada komunizem, še vedno verujejo v poslanstvo rimske Cerkve, saj se je do sedaj izkazala najbolj močna in odporna v vsakem preganjanju. Zmeda med nami katoličani prav glede napačnega pojmovanja sožitja s silami teme, ki jih komunizem v najbolj dovršeni obliki predstavlja, bi pomenila dati smrtni udarec temu pričakanju.

P. WERENFRIED VAN STRAATEN

Štirideset let je vodil Portugalsko

Portugalska žaluje. V ponedeljek, 27. julija je umrl njen dolgoletni voditelj Antonio de Oliveira Salazar, ki je svoji domovini dal svojski pečat in obraz, saj ji je služil kot predsednik vlade štirideset let. Mnogi so ga smatrali za diktatorja in v nekem smislu je to tudi bil, toda zelo različen od Mussolinija, Hitlerja ali Stalina. Dosegel je starost 81 let, kajti rodil se je 28. aprila 1889 v družini skromnega posestnika in gostilničarja.

SALAZARJEVA ŽIVLJENJSKA POT

Vse je kazalo, da bo Salazar postal duhovnik. Uspešno je končal bogoslovne študije v jezuitskem kolegiju v Viseuu. Ker pa je bil za posvečenje še premlad, se je vpisal leta 1910 še na slavno univerzo v Koimbri. Ni se več vrnil v semenišče. Leta 1914 je doktoriral iz finančnih ved. Štiri leta nato je že postal profesor politične ekonomije na isti univerzi. Naslov »profesor« se ga je potem držal vse življenje.

Portugalska je tedaj doživljala težke čase: leta 1908 je bil umorjen kralj Manuel II., leta 1910 uvedena republika. Nato so si sledile revolucije in državni udari: v petnajstih letih šestnajst revolucij in štiriinšestdeset vladnih kriz.

Leta 1921 je bil Salazar kot član katoliške stranke izvoljen za poslanca. Udeležil se je le ene seje parlamenta. »Ali delajo zmeraj

tako?«, je vprašal svojega soseda. In se je dvignil ter vrnil na univerzo v Koimbri, od koder je javil svoj odstop na poslansko mesto.

Minilo je pet let in vojniki so ga poklicali, da uredi zavožene finance. Salazar je zahteval polno-močja in napovedal okrnjenje vojaškega proračuna. Seveda vojaški krogi na to niso pristali. Salazar se je drugič vrnil v Koimbri.

Toda država je lezla naprej v dolgove. Čez dve leti je Salazar spet prišel v Lizbono. To pot je v njej tudi ostal. V štirih letih mu je kot finančnemu ministru uspelo uravnovesiti državni proračun in poravnati vse dolgove v inozemstvu.

V novembru 1932 je Salazar postal ministrski predsednik. Razpuštil je politične stranke in parlament ter pripravil novo ustavo »Estado Novo« (Nova država). Leta 1933 je ljudstvo to ustavo na plebiscitu potrdilo.

Do septembra 1968, ko ga je zadel možganska kap in od katere se ni več opomogel, je modro vodil svojo državo. Živel je življenje puščavnika, vedno sam, nikdar poročen, brez sentimentalnih zgodb.

Leta 1961 so se pričeli v portugalskih kolonijah pojavi težnji po osamosvojitvi. Salazar je menil, da so te težnje neupravičene, češ da so kolonije le prekomorski del portugalske države, njih prebivalci pa Portugalcem enakopravni. To njegovo stališče je postalo povod za osvobodilna gibanja, ki so

se zadnja leta razmahnila zlasti v Gvineji, Angoli in Mozambiku. Verjetno bo zgodovina enkrat Salazarju očitala prav to nepopustljivost: ni razumel znamenj časov in je hotel rešiti nekaj, kar je že obsojeno na razpad!

SALAZARJEVA OSEBNOST

Salazar bolj kot diktator je bil veliki duhovnik portugalske države. Na oblast je prišel brez pristanka ali pritiska množic in ne da bi imel svojo stranko v oporo. Nikdar mu ni prišlo na misel, da bi jo ustanovil. Njegovo edino orožje je bila zlasti v prvih letih grožnja, da bo pustil vodstvo države in se spet vrnil na univerzo. Tega pa si ne vojaki ne politiki ne ljudstvo niso želeli. Dajali so prednost redu pred demokratičnimi svoboščinami.

Salazar ni bil nikdar klerikalec v tem smislu, da bi se pustil voditi od cerkvenih krogov ali se skliceval na katoliška načela. Pa je bil osebno globoko veren, pošten do zadnjega vlakna, strog do sebe in do drugih, brez enega moralnega spodrsnjaja, resničen asket. Bil je mnenja, da morata biti Cerkev in država ločeni druga od druge.

Salazar ni nikdar uporabljal demagogije, da bi si pridobil ljudske množice. Sovražil je bombastične fraze, govoril je trezno in brez obljub, ki jih ne bi mogel uresničiti. Ni dovoljeval, da bi bile njegove slike razobešene v javnosti ali da bi se o njem pisale pohvalne knjige. Sovražil je uniformo, slavnostne nastope, razkazovanje samega sebe.

Bila je prav njegova moralna strogost, zaradi katere je ostal na oblasti štirideset let ne da bi kdo poskušal vreči ga z oblasti. Vedeli so tudi njegovi nasprotniki, da se ni nikdar na njej naslajal ali jo hotel zadržati.

Kar je dajalo Salazarju pečat neke vrste diktatorja, je bilo njegovo nezaupanje v napredek, pesimizem glede človeške narave, njegov prezir za svobodo in ostale demokratične svoboščine. Njegovo pojmovanje družbe je bilo starinsko, zgrajeno na želji, da ohrani svoj kmečko-obrtniški patriarhalni značaj od sto let nazaj. Tako se je zdelo, da ima le eno skrb: porivati kazalce na uri nazaj.

Če je bil na splošno različen od drugih diktatorjev, je pa v eni stvari bil njim enak: ničesar ni storil, da bi si vzgojil naslednika. In morda je v tem najbolj pogrešil. Njegova smrt je na Portugalskem ustvarila praznino oblasti. Kdo jo bo napolnil: novo porajajoča se demokracija ali nova diktatura? In če bo do zadnje prišlo, se bo izkazalo, da je Salazar kljub zvesti štiridesetletni službi Portugalski svoji domovini in svojim rojakom naredil volčjo uslugo.

Italija še vedno brez vlade

Od 6. julija je Italija že brez vlade, pa se zdi, da je rešitev vladne krize še vedno pomaknjena v nedogled.

Prvi, ki je bil od predsednika italijanske države Saragata poverjen, da sestavi novo vlado, je bil Andreotti iz vrst Krščanske demokracije. Sestavil naj bi jo iz dosedanjih strank leve sredine (krščanskih in socialdemokratov, socialistov in republikancev).

Andreotti se je z njemu lastno zavestostjo vrgel na delo in tajnike omenjenih strank seznanil s svojim programom. Ta je obsegal med drugim sledeče točke: ureditev dežel, stanovanjska gradnja, zdravstvena reforma, davčna preosnova, skrb za jug države, reforma zakonika, izvedba »paketa« glede Južne Tirolske ter volilna pravica od 18. leta dalje.

Socialisti in republikanci so Andreottijev program v bistvu sprejeli, ne pa socialdemokrati. Dejali so, da je premalo jasno označeno razmerje do komunistov ter sodelovanje z njimi. Ko je Andreotti spoznal, da socialdemokrati dejansko nočejo vlade štirih, je predsedniku Saragatu v četrtek 23. julija vrnil mandat za sestavo vlade.

Saragat se je nato obrnil na Emilia Colombo, ki je že od leta 1963 v vseh vladah zakladni minister ter velik pobornik za ohranitev gospodarske trdnosti lire. Colombo naj bi sestavil »organsko vlado leve sredine«. Izraz pove, da ni nujno, da bodo v vladi zastopane vse štiri stranke. Lahko bi bile le tri ali samo krščanski demokrati in socialisti, lahko tudi samo krščanski demokrati, če bi jih ostale levsredinske stranke od zunaj podprle.

Italija je brez vlade prav v trenutku, ko je nacionalistična vlada v Libiji zapolnila premoženje vseh preostalih italijanskih državljanov, priredila zoper nje demonstracije in jih silil, da se vrnejo v Italijo. Kljub vsemu ponizanju, ki so ga Italijani v Libiji te dni prestali, pa vlada v Rimu molči, kar je prav dokaz za njeno moralno slabost.

Tudi socialno ozračje v Italiji je vse prej kot zdravo. Proizvodnja še vedno ni stekla tako, da bi dosegla poln razvoj; povečane plače vplivajo na večjo potrošnjo prebivalstva; zato mora Italija več uvažati iz tujine in izvažati manj. Govori se o možnosti razvrednotenja lire. Novi kandidat za ministrskega predsednika Colombo jo sicer zavrača, ker bi tak ukrep še poslabšal položaj italijanskega gospodarstva, mnenja pa je, da bo morala bodoča vlada predvsem ustvariti politične pogoje, kar naj bi vplivalo na povečanje proizvodnje ter popravilo sedanjo neuravnovesenost v gospodarstvu.

Popoln polom kubanskega komunizma

Fidel Castro vodi pod zastavo komunizma Kubo z železno roko že deset let. Pretekli ponedeljek je sklical ljudske množice, da jim v glavnem mestu Habani naznani polom svoje gospodarske politike. Najprej je povedal, da ni bil letos dosežen zastavljeni cilj pri sečnji sladkornega trsa. Namesto deset milijonov ton je bilo uskladiščenih le osem milijonov. To bo imelo svoj odmev v vsem kubanskem gospodarstvu, saj si Kuba zlasti s prodajo sladkorja ureja svojo zunanjo trgovino.

»Bolje bi bilo — je dejal — da si izbere novega voditelja revolucije. Sli smo skozi učno dobo, ki nas je stala vse preveč. Prav imajo naši nasprotniki, če trdijo, da vlada v deželi nezadovoljstvo. In izgledi so slabi še naprej: pred letom 1975 ne moremo pričakovati izboljšanja položaja. Seveda je to naša sramota, toda morda nas bo ta občutek sramote podžgal k novim naporom. Je res žalostno, da se je naš način gospodarstva izkazal za tako neučinkovitega. Delavci nosijo nogavice polne lukenj in čevlje brez pod-

platov; proizvodnja mleka je padla z ozirrom na leto 1968 za četrtno, cementa za 23%, jekla za 38%, kruha za 2%.

Od leta 1958 je prebivalstvo Kube narastlo za 1.709.000 prebivalcev, to je od 6.547.000 na 8.256.000. Zgrešena Castrova ekonomska politika je bila v tem, da je dovolil, da je kubanski delavec proizvajal en peso, prejemal pa dva, kot mu je že leta 1963 za časa Hruščeva počital ruski ekonomist Bondarčuk.

Sedaj sam Castro priznava, da je sledil napačno pot v gospodarstvu, a za to

obtožuje le tehnične pomote pri izvajanju programa, namesto da bi priznal, da je napaka v samem sistemu. Ni mogoče delati načrtov pri mizi brez upoštevanja človeka, ki naj te načrte izvede. Dokler Castrov komunizem ne bo spoštoval človekove osebnosti in jo razvijal ter težil za človečanskim obrazom socializma, bo kubanski človek ostal brezbrizen do vseh naporov režima in se bo pustil še naprej uporabljati kot brezdušno orodje, ponavljajoč se množičnih shodih histerični vzklík: »Fidel, samo ti Fidel!«

Slavistični kongres v Salzburgu in Regensburgu

Od 1. do 4. julija se je vršil tretji mednarodni kongres slavistov v Salzburgu v Avstriji, nadaljeval se je pa v Regensburgu v Nemčiji, kjer je bil zaključek 7. julija. Kongresa se je udeležilo okrog 200 znanstvenikov iz Vzhoda in Zapada Evrope, iz zapadnih dežel Orienta in iz Severne Amerike. Kongresnih slovesnosti se je udeležil tudi mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik.

Na kongresu so razpravljali o ustanovitvi panonske nadškofije s sv. Metodoma na čelu in njegovi krivični obsodbi od strani bavarskih škofov pred 1100 leti. Višek kongresa je bilo slovansko bogoslužje v Salzburgu 4. julija in v Regensburgu 5. julija. Slovesno bogoslužje je na obeh krajih opravil kardinal dr. Franjo Šeper. V stolnici v Salzburgu je imel pridigo tamkajšnji nadškof dr. Macheiner, ki je omenil veliko misijonsko delo salzburske Cerkve, ki se je začelo s škofom Rupertom. Njegov naslednik Virgil je poslal škofa Modesta in duhovnike k Slovincem v Karantanijo. Pod nadškofom Arnom je bila izdelana »Salzburska misijonska metoda«, ki obsoja vsako nasilje pri spreobračanju. Zato je bilo potrebno prestaviti besedila v njihov jezik. Nov položaj je pa nastal od leta 863, ko sta slovanska apostola sv. Ciril in Metod misijonarila v Panoniji in gradila na prejšnjem delu Salzburga. Nadškof Macheiner je v svojem govoru prosil za odpuščanje, za primer, če je njegov daljni prednik kaj zakrivil pri obsodbi sv. Metoda.

V stolnici v Regensburgu je kardinal Šeper prebral poslanico sv. očeta Pavla VI. in med mašo dal poljub miru pravoslavnu metropolitu v Avstriji Krizostomu Tsiterju. V svoji poslanici izraža sv. oče svoje veliko zanimanje za pomembna zgodovinska vprašanja, ki jih je kongres obravnaval in izraža željo, da bi kongres prispeval h globljemu umevanju slovanske miselnosti, kulture in zgodovine in tako doprinesel k sporazumu in miru med narodi.

V svoji pridigi v stolnici v Regensburgu je tamkajšnji škof dr. Graber prikazal, kako je pred 1100 leti nestrpnost zavrla razvoj, ki bi bil za vesoljno Cerkev tako koristen. Vse, kar se je zgodilo z Metodoma, je samo en člen v žalostni zgodovini nemških in slovanskih odnosov, v zgodovini krvi in solza, pri kateri je bil križ dostikrat le krinka za ekspanzijo. Sv. Ciril in Metod sta spoznala znamenja časa, spoznal jih je tudi Rim, niso ga pa spoznali nemški škofje. Danes smo začeli spoznavati, kako bi obogatela Cerkev z vzhodnimi narodi, če bi se delo sv. Cirila in Metoda posrečilo in bi Slovani v samostojni cerkveni pokrajini postali sredniki med Vzhodom in Zahodom. Nekateri zgodovinarji so mnenja, da bi ne prišlo do nesrečnega vzhodnega razkola. Tipični zapadni racionalizem se ne bi nikdar mogel tako močno razviti, če bi ga v pravih mejah držale čustvene in duhovne vrednote slovanskih narodov. — To so bile odkrite besede škofa dr. Rudolfa Graberja, velikega zagovornika ekumenske misli.

Veseli nas, da je kongres slavistov v Salzburgu in Regensburgu rodil tako lepe sadove in slovanska apostoloma sv. Cirilu in Metodu priznal častno mesto med oznanjevalci evangelija ter obenem dal zadoščenje za krivico, ki je bila pred 1100 leti storjena sv. Metodu.

Bralci pišejo

Res samo dva izredna dogodka?

Nekje sem bral, da je poglavna značilnost sedanje družbene strukture v Sloveniji nekakšna družbena pohabljenost. Vse socialne formacije, sicer značilne za razvoj, vsebinsko in obliko posameznih evropskih družbenih struktur, da so nepopolne in osiromašene. V Sloveniji da ne poznajo vseskozi družbene razvitega in opredeljenega kmeta, delavca, meščana itd., marveč le-ti le prevzemajo manj pomembne socialne in produktivne značilnosti svojih socialnih sorodnikov iz posameznih evropskih družbenih struktur. Stalna pohabljenost slovenske družbene organizacije da je temeljni izvir nacionalne nemoči, ki sta jo doslej poskušala razveljaviti le dva izredna socialnopolitična dogodka: kmečki panti in pa narodnoosvobodilni boj. Oba dogodka da sta pa kljub svoji silovitosti ter idejni in socialni vrednosti le osamljeni izjemi brez zgodovinske posledičnosti. Tudi sedanja socialna organizacija slovenskega naroda — sem bral — da je nepopolna in pohabljena, saj se kultura duha, znanje in sodobna

tehnična revolucija nikakor ne morejo uveljaviti. Tovrstna zaostalost slovenske sedanje družbe za evropskim povprečjem, pravi pisec, je danes večja kot sploh kdaj v preteklosti.

Ni moj namen preverjati gornje trditve. Dodal bi le dve misli:

1. Slovenska zgodovina ne pozna samo dveh eminentnih dogodkov, to bi bilo vse, kakor premalo, da bi zaradi njih danes še živeli. Kaj pa sprejetje katoliške vere, s katero je takrat slovenski narod postal zavestno slovenski in se oddaljil od pangermanskega protestantizma, ki bi nas gotovo ponemčilo? Pa odprava nepismenosti? Kaj ni bilo to veliko revolucionarno kulturno dejanje, ki se z njim Slovenci lahko še danes ponasamo pred mnogimi evropskimi državami, ki jih nepismenost še vedno tlači? Kaj niso tudi to veliki, eminentni dogodki v zgodovini našega naroda?

2. Ne bi rekel, da smo danes nekje za splošnim evropskim povprečjem, vsaj intelektualno ne! Je pa opaziti v določenih plasteh dobršno mero »menefregizma«, plitkosti in nezanimanja za karkoli trajnega in vrednejšega. Je morda to stanje posledica petindvajsetletnega teptanja, tudi po uradni poti, določenih moralnih vrednot, na katere smo bili Slovenci v vsej svoji eksistenci in z vso svojo bitnostjo priklenjeni?

Zamejski Slovenec

Č. g. Anton Rutar - biseromašnik

V nedeljo, 26. julija na župnijski praznik sv. Ane, je pevski župnik Anton Rutar sredi svojih vernikov obhajal biserno sv. mašo.

Praznično razpoloženje je zajelo vso župnijo, ki se je polnoštevno udeležila izrednega slavlja. Prihiteji pa so tudi od drugod sobratje, prijatelji in znanci, da je bila cerkev zasedena kot že davno ne tako. Nad vzhodom v cerkev je stal napis: »Pozdravljen, biseromašnik!« Z belimi nageljkami okrasena cerkev, polna svetlobe julijskega sonca, ki je dajalo posebno barvitost umetniškim slikam Toneta Kralja, je odmevala od ubranega petja, ki ga je izvajal domači pevski zbor pod spretno roko pevovodje g. Valentinčiča. V mistični tišini se je glasila biseromašnikova bogoslužna molitev, molitev tople zahvale Bogu za vse milosti in darove, ki mu jih je naklonil v šestdesetletju mašniške službe, molitev za božji blagoslov nad župnijsko skupnost in nad vse božje ljudstvo, prošnja molitev za odpuščanje grehov in za nadaljnje božje varstvo in pomoč.

Biseromašnika je župnijsko občestvo sprejelo pred cerkvijo. Belooblečene deklice so mu v voščilnem sonetu pesnice Ljubke Sorlijeve izrekle čestitke in voščila in poklonile šopek belih nageljnov ter izvod nedavno izile biblije. Po evangeliju je dr. Rudolf Klince prebral besedilo papeškega telegrama z apostolskim blagoslovom ter pismo, ki ga je poslal slavljencu goriški nadškof msgr. Peter Cocolin. Govornik je nato na kratko očrtal biseromašnikovo življenjsko pot, poudaril, da je celih 20 let kot semeniški podpravnatelj in ekonom vzgajal sledeče si roje bogoslovcev in celih 32 let vodil dušno pastirstvo v Pevmi. Cast, katero danes izkazuje biseromašniku, dejansko velja velikemu duhovniku Kristusu, edinemu sredniku med Bogom in ljudmi.

Po sveti maši se je razvila običajna procesija sv. Ane, ki jo je vodil sam biseromašnik. Na trgu ob spomeniku padlih je stal oltar, ob katerem je slavljence podelil blagoslov z Najsvetejšim domovom in polju, družinam in posameznikom. Po povratku v cerkev je sledila zahvalna pesem in euharistični blagoslov. Predragemu biseromašniku voščimo, naj mu Bog nakloni krepkega zdravja, da se bo še dolgo žrtvoval z molitvijo in delom Bogu v čast in v dobro svojega ljudstva.

R. K.

Sklepi italijanskih škofov

Škofje toskanske cerkvene pokrajine so sklenili, da v Firencih ustanovijo poseben pastoralni inštitut. Na njem se bodo izpopolnjevali duhovniki, ki so že v dušnem pastirstvu. Zelja škofov pa je, da bi se pastoralni inštitut polagoma razvil v pravo teološko fakulteto.

Škofje na Sardiniji so sklenili, da bodo izdajali skupen škofijski list. Izhajal bo

Pred 25 leti v Vetrinju

Poleg slovenskih domobrancev se je v maju 1945 zateklo na Koroško v Vetrinju tudi šest tisoč civilnih beguncev. Vsi so upali, da bodo pri Angležih našli pomoč in razumevanje.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa 31. maja je že postalo jasno, da so Angleži vse slovenske protikomunistične vojaške oddelke izročili v Področji in pri Pliberku Titovim partizanom v roke. Z njimi je bilo vrnjenih tudi kakih tristo civilnih beguncev. Večina njih je bila pomorjena. Zakaj pa tudi ostalih šest tisoč beguncev ni bilo vrnjenih? Pogledimo 25 let nazaj!

Ko je zdravnik-primarij dr. Valentin Meršol, ki ga je bil poveljnik begunskega taborišča major Barre imenoval za predsednika taborišnega odbora, zvedel, da se pripravljata tudi nasilna izročitev civilnih beguncev, je dejal majorju Barreju: »Do sedaj nisimo verjeli, da so Angleži zmognili varanja, dejstva pa sedaj potrjujejo.«

Major Barre je na te besede prebledel in povabil dr. Meršola, naj ga pospremi v pisarno vojaškega poveljnika. Tam ju je sprejel poročnik Ames, vzel v roke neki dopis in dejal: »Imam odredbo, da se jutri, 1. junija, odpravi iz taborišča 2700 slovenskih civilnih beguncev in sicer 1500 na postajo Pliberk, 1200 pa na postajo Področje. Pripravljani morajo biti za odhod že ob petih zjutraj. S kamioni bodo prepeljani na imenovani postaji, kjer jih bo čakal vlak.«

Šestkrat na leto. Sklenili so tudi, da se dá možnost za nedeljsko mašo že v soboto zvečer.

Škofje na Siciliji so sklenili, da bodo namesto običajnega pastirskega pisma v postnem času izdali skupno pismo za vso Sicilijo.

DEŽELNE POBUDE

Ugodnosti za izseljeniške delavce

Deželna uprava je izdala nov zakon št. 24 z dne 26. junija 1970, ki vsebuje razne ugodnosti za delavce in njihove družine, ki so šli iskati delo v tujino. Izseljevanje delavcev iz tukajšnje dežele je že stara in bridka resnica. Pomanjkanje delovnih mest na domačih tleh je prisililo številne družine, da so se deloma ali v celoti izselile v tujino, si tam poiskale zaposlitev in si zagotovile kolikor toliko dostojno življenje. Izseljevanje je predvsem prizadelo hribovske vase in zaselke. Med našimi kraji je ta pojav najbolj pereč v Benški Sloveniji.

Novi zakon predvideva najprej ustanovitev izseljeniškega sosveta pri deželni upravi, z nalogo, da izreka mnenje in predlaga rešitve glede izseljeniških vprašanj. V šestih mesecih po ustanovitvi sosveta bo deželna uprava izdelala pravilnik za izvajanje omenjenega zakona. Po novem zakonu bodo občine lahko delile izseljeniškim delavcem in njihovim družinam podporo v sledečih primerih:

če se delavec po najmanj dvehletni odsotnosti vrne v domovino zaradi nove zaposlitve v deželi ali zaradi onemoglosti ali starosti, povrne občina potne stroške njemu in njegovi družini;

če se delavec po najmanj dveh letih vrne, da prevzame delo na deželnem ozemlju, mu lahko občina podela podporo za prvo ureditev;

če se delavec po dolgi odsotnosti vrne zaradi onemoglosti ali starosti in nima družinske oskrbe, lahko občina plača stroške za oskrbo v domu upokojevcem;

če povratnik nima ugodnosti bolniške blagajne, lahko občina prispeva h kritju stroškov za bolniško pomoč ali zdraviljenje v bolnišnici;

če je izseljeniški delavec v težkem položaju, mu občina sme podeliti izredno podporo;

če delavec dela nad eno leto v tujini, lahko občina krije stroške za bivanje njegovih otrok v obmorskih in gorskih kolonijah.

Nadalje bo deželna uprava ustanovila sklad za študijske podpore za otroke izseljencev. Za povratnike lahko deželna uprava priredi posebne tečaje za preusmeritev poklica.

Delavci, ki so preživeli vse dve leti v tujini, imajo možnost, da se potegujejo za prispevek do 5 milijonov ali največ 75 odstotkov stroškov za odplačevanje

Ko je dr. Meršol to slišal, je odločno spregovoril: »Vaša odredba mi dokazuje, da ste vrnili v Jugoslavijo kljub vsem zaničanjem tudi domobrance. Sedaj so pa na vrsti še civilni begunci. Po prejetih poročilih jih čaka gotova smrt. Res ne morem verjeti, da ste vi Angleži, katere smo Slovenci tako cenili in si želeli priti pod vašo zaščito, zmognili svoje prijatelje pošiljati v smrt. To se mora na vsak način preprečiti!«

Poročnik Ames je postal ob teh besedah nevoljen in jezno dejal, da je to odredba poveljnika divizije in da jo je major Barre dolžan izvršiti. Toda major Barre je skušal vso zadevo odložiti. Naprosil je Ames, naj zaenkrat počaka, ker misli iti z dr. Meršolom v Celovec na vojaško upravo Koroške in tam posredovati.

V Celovcu je na oddelku za preseljene osebe majorja Barreja in dr. Meršola sprejel major Johnson, ki je bil o njunem prihodu že obveščen. Najprej je imel ločen pogovor z Barrejem, nato pa je poklical v pisarno še dr. Meršola, mu ponudil stol in ga nekaj trenutkov molče gledal, nato pa rekel: »Odločili smo se, da civilni begunci ne bodo vrnjeni v Jugoslavijo proti njihovi volji. Samo tisti, ki želijo iti, naj gredo.«

V ponedeljek, 4. junija 1945 je obiskal vetrinjsko taborišče sam feldmaršal Aleksander. Dr. Meršol je z njim osebno govoril in mu ponovno predložil prošnjo, naj bi nihče od jugoslovanskih beguncev ne bil proti svoji volji vrnjen v Jugoslavijo. Po tem razgovoru je feldmaršal Aleksander izdal posebno odredbo, ki je zagotovila slovenskim protikomunističnim beguncem pravno zaščito in osebno varnost.

Tako sta dr. Meršol in major Barre rešila gotove smrti šest tisoč slovenskih in tudi drugih beguncev, saj bi njihova usoda v tistih prvih tednih »osvoboditve« ne bila dosti drugačna od one, ki je zadelo vrnjene domobrance.

A. D.

S TRŽAŠKEGA

Nagrade razstavljavcem vin v Nabrežini

V soboto, 18. julija je odbor za razstavo vin v Nabrežini priredil zaključno svečanost, na kateri so bile razdeljene nagrade za najboljša vina. Slovesnosti, ki je bila v prostorih znane Grudrove gostilne v Sempolaju, so se udeležili predstavniki oblasti, kmetijskih uradov in organizacij ter številni vinogradniki iz nabrežinske občine. Za belo vino so bile razdeljene sledeče bogate nagrade: prva, Pipan Ludvik, Mavhinje 43; druga, Radovič Mirko, Nabrežina 67; tretja, Antonič Ivan, Cerovlje 34. Za črno vino pa: prva, Legiša Angel, Slivno 30; druga, Pipan Ludvik, Mavhinje 43; tretja, Pernarčič Friderik, Medja vas 7. Manjše nagrade, katere so prispevale domače tvrdke, so prejeli tudi ostali udeleženci razstave. Dobro pripravljena večerja in domače vino sta zadržala udeležence v prijetnem pomenku še pozno v noč.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

UTRIP CERKVE

Sv. oče o pomenu počitnic

V nedeljo, 19. julija je imel sv. oče svoj prvi opoldanski nagovor iz balkona palače svojega poletnega bivališča v Castelgandolfo. Njegov nagovor in molitev Angel Gospodov so prenašali istočasno na trgu sv. Petra v Rimu. Sv. oče je govoril o pomenu poletnih počitnic, ki nudijo človeku priliko, da se sreča z naravo in z Bogom. Občudovanje naravnih lepot sili k občudovanju Stvarnika. Sv. oče je izrazil željo, da bi bila dana prav vsem možnost, da bi si mogli privoščiti potrebne počitnice, ki krepijo duha in telo.

Tehtno mnenje

Kardinal Giovanni Colombo, nadškof v Milanu, je nedavno opozoril na pojav, ki grozi osiromašiti cerkveno bogoslužje in vernike oddaljiti od zavzetosti za zdravo pobožnost. Takole je dejal:

Zelo obžalujem, da skušajo nekateri prenovljeno bogoslužje čim bolj osiromašiti, čeprav ni to z novo liturgijo prav v nobeni notranji zvezi: delajo silo češčenju presvete Euharistije s tem, da s silno lahkoto nameščajo tabernakelj v kak kotiček cerkve, prezirajo pobožnosti do Mater božje in do svetnikov, navdušujejo se za popolno goloto znotraj svetišča, iz katerih naj zgine vsaka slika, kip ali stranski oltar. Toda vsega tega novo bogoslužje niti ne zahteva niti ne priporoča, temveč je le nasledek pretirane in nespetne reakcije na preteklost.

Zavedati bi se morali, da bogoslužje ni edino življenje Cerkve in tudi ne edina njena molitev. V Cerkvi je prostor, pa tudi potreba za ljudsko pobožnost. Te se ne sme zatreti, temveč očistiti, pojasniti in pravilno usmeriti. Tako umevana in gojena se bo po bogoslužju obogatila, istočasno pa bogoslužju nudila dragoceno poživilo.

Inž. Janko Košir

XVIII. polifonsko tekmovanje v Arezzu

Osemnajsto polifonsko tekmovanje pevskih zborov »Guido d'Arezzo« se bo v organizaciji društva »Amici della Musica« vršilo v dneh od 26. do 30. avgusta. Nastopi bodo kot navadno v štirih kategorijah (mešani, moški, ženski zbori ter folklor) in v gregorijanskem petju. Koncerti bodo v gledališču »Petra« ter v posameznih mestnih cerkvah. Zadnji večer bo na sporedu zaključno nagrajevanje zborov s koncertom, zjutraj istega dne pa bodo razni cerkveni koncerti. V soboto, 29. avgusta bo nastop raznih zborov v pokrajini Arezzo.

Skupno bo na areškem tekmovanju letos nastopalo 35 pevskih zborov, od katerih 12 iz Italije: Coro »G. B. Campodonico« iz Genove, Cappella Musicale »Jonias«, Giarre (Catania), Società Corale »G. Puccini« iz Grosseta, Gruppo Polifonico di Penne (Pescara), Società Corale Pisana iz Pise, Coro Polifonico Turritano, Porto Torres (Sassari), Corale Città di Ravenna, Coro Polifonico San Pio X iz Rima, Associazione Polifonica S. Cecilia iz Sassari, Coro Studentesco di Spoltore (Pescara), Coro Femmine S. Cecilia iz Tridenta ter Gruppo Corale Vallecorsa (Frosinone).

Iz inozemstva pa bodo nastopili sledeči

zbori: Coro Universitario de La Plata (Argentina), Kammerchor St. Othmar z Dunaja (Avstrija), Ars Nova - Coral da U.F.M.G. iz Belo Horizonte (Brazilija), ženski komorni zbor iz Sofije (Bolgarija), Pevečki Sbor CKD iz Prage (Českoslovaška), Pevecke Sdruženi Prazskych Učitelih iz Prage, Agrupación Coral de Viña del Mar (Čile), Eteläsuomalaisen Osakunnan Laulajat iz Helsinkija (Finska), Ensemble Vocal de Lyon (Francija), Monteverdi iz Hamburga (Zah. Nemčija), Collegium Cantorum Bonn (Zah. Nemčija), Kammerchor der Volkshochschule Dülken (Zah. Nemčija), Rainham Ladies Choir, Gillingham, Kent (Vel. Britanija), Zbor komercialne banke Grčije iz Aten, »66 Devojakas«, Sabac (Jugoslavija), AKUD »Slobodan Princip Seljo«, Sarajevo (Jugoslavija), Zak Klub Studentow Wybrzeza, Gdansk (Poljska), Chor Akademii Medycznej w Gdansk (Poljska), Coral dos Estudantes de Letras da Universidade de Coimbra (Portugalska), Coral Andra Mari, Renteria (Spanija), Agrupación Langreana »Coro Santiaguín«, Sama de Langreana (Spanija), Eötvös Loránd Tudományegyetem Enekkara iz Budimpešte (Madžarska) ter zbor mladine in študentov iz Moskve (ZSSR).

Goriške novice

Novi goriški maturanti

Na maturitetnih izpitih v Trstu so sodelovali tudi dijaki in dijakinje s klasičnega liceja in učiteljskega v Gorici. Prav dobro so se odrezali.

Na klasičnem liceju so vsi z uspehom položili zrelostne izpite: Danijela Ferletič z 49 točkami na 60, Jožica Gravner z 38, Verena Koršič s 55, France Mermolja s 45 in Jožica Mikuluš z 38. Naj omenimo, da bi bil med letošnjimi maturanti tudi Peter Spacapan, če nam ga nesreča ne bi bila izrgala.

Na učiteljski so izdelali: Katarina Brajnik s 36 točkami na 60, Verena Buzzi s 40, Boris Cotič z 38, David Sossou s 40, Lilijana Vižintin s 36. Ena dijakinja je bila zavrnjena.

Vsem abiturientom iskreno čestitamo in želimo, da bi ostali vse življenje v službi slovenske skupnosti, iz katere so izšli.

Poroka

V cerkvi sv. Roka v Gorici sta se v nedeljo popoldne poročila Florijan Vetrlih iz ugledne goriške Vetrlihove družine in Marilena Cian, hčerka pokrajinskega tajnika Krščanske demokracije dr. Rolanda Ciana, ki je znan po svoji naklonjenosti do Slovencev. V tem duhu je izvenela tudi slovesnost poroke v cerkvi in pozneje na svatbi, kjer so poleg italijanskih govorov bili tudi slovenski. Sam dr. Cian je poudaril svoje veselje nad poroko, ki naj priča sedanjemu in bodočim rodovom o lepoti in koristnosti sožitja dveh narodnostnih skupin ob meji in služi kot vzpodbuda h gojitvi spontane dvojezičnosti v naših obmejnih krajih.

Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova.

Za strokovno izobrazbo kmečke mladine

Deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSa v Gorici je na seji dne 3. julija sklenila, da v prihodnjem letu razširi izobraževalno dejavnost z ustanovitvijo sedmih novih središč za strokovno šolanje.

Letos se je uspešno končalo prvo šolsko leto kmetijske šole v Lignanu, katero je obiskovalo 19 kmečkih fantov in ki bodo prihodnje leto nadaljevali študij. Posebnost nove šole je v tem, da je usmerjena predvsem v praktični pouk in da so učenci en teden na šoli in en teden doma.

Nova središča ne bodo služila samo šolskemu pouku, pač pa bo preko njih uvedena knjigovodska služba za kmečka posestva in istočasno bodo nudila možnost za razne sestanke, razgovore, predavanja in seminarje. Načrte za gradnjo takih središč že pripravljajo.

Manjša udeležba na tomboli na Travniku

Tombola na Travniku v Gorici, ki je bila včasih redno na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija in je vedno privlačila izredno število obiskovalcev, se je vršila tudi letos, a en mesec kasneje, tj. v nedeljo 26. julija in v izvedbi goriške turistične organizacije »Pro loco«.

Izkazalo se pa je, da te vrste prireditve ne vlečejo več. Udeležba je bila veliko manjša kot pretekla leta. Nekaj je bila gotovo kriva preložitve prireditve, nekaj pa tudi za današnje razmere precej skromni dobitki.

Prodanih je bilo samo 4.000 tablic, ki so bile po sto lir. To je izredno majhna številka, ki priča o slabem zanimanju s strani občinstva. Prvo tombolo z nagrado 100.000 lir sta si razdelila dva igralca. Čisti dobiček bo šel tudi tokrat v korist zavoda »Lenassi«.

Podgora

Ze od konca maja nismo pri nas slišali pogrebne zvonenja. V petek, 24. julija pa smo imeli kar dva pogreba. Umrla je 91-letna Marija Del Bello vdova Tess in pokopali smo jo dopoldne.

Popoldne istega dne pa je bil pogreb nepozabne in dobre Antonije Lukman, ki je komaj par let uživala pokojnino po dolgi dobi dela v tovarni. Bila je vedno prijateljica naše cerkve. Rada je pomagala pri krašenju oltarjev in bila zvesta hčerka Matere božje. V Marijino družbo je vstopila že v mladih letih, ko je ta kongregacija cvetela tudi v Podgori. Ko je pa v času pok. župnika Staniča ta družba bila razpuščena zaradi nezavednosti mnogih mladih članic, je pokojna Antonija ostala vedno zvesta Marijini družbi in redno hodila k shodom v Gorico.

Bila je tudi stalna naročnica »Katoliškega glasa« in članica Goriške Mohorjeve družbe. Ko je ležala v krsti, jo je krasila lepa Marijina svetinja. Pogreb se je izvršil s sveto mašo in ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev, katerim izražamo naše sožalje.

Steверjan — Mladinski izlet na Dolenjsko

V nedeljo, 26. julija je SKPD »F. B. Sedej« iz Steverjana priredilo lep mladinski izlet na Dolenjsko. Odpotovali smo že v zgodnjih jutranjih urah in ker je bila v glavnem sama mladina, se je vzdušje takoj razžvevalo. Peljali smo se skozi Postojno in Ljubljano. V samostanu v Stični smo se ustavili za sv. mašo ter si ogledali znameniti samostan belih menihov. Eden teh nam je tudi na kratko obrazložil zgodovino samostana. V njem je med prvo svetovno vojno dobilo zatočišče goriško semenišče in nadškof Frančišek Borgia Sedej, po katerem smo poimenovali naše društvo in kateremu so postavili v cerkvi tudi kip ter spominsko ploščo.

Pot smo nadaljevali proti Muljavi, kjer smo si ogledali Krjavljevo kočjo ter rojstno hišo pisatelja Josipa Jurčiča. Z zanimanjem smo zrla na te posebnosti, saj smo prav lani tolikokrat igrali »Desetega brata«, ki se je prav tu duhovno rodil Jurčiču. Na Krki smo si utešili žejo s cvičkom ter založili prazne želodce, ogledali izvir Krke ter nadaljevali pot skozi Žužemberk v Novo mesto. Med potjo smo videli zanimive zidanice, ki so se svetile v soncu. Nazaj grede smo se ustavili še na slikovitem Otočcu ter jo mahlni proti Ljubljani, saj je bila ura že pozna.

Vseskozi je vladalo dobro razpoloženje, posebno še, ko je Lojze nategnil meh na svoji karakteristični harmoniki in smo mu iz vseh ust pomagali zbirati vesele akorde. Naučili smo se lepoto Dolenjske, ki je gotovo ena izmed najlepših slovenskih pokrajin.

Priporočamo društvu »F. B. Sedej«, naj bi po tem zelo uspelem mladinskem izletu tudi v bodoče mislilo na kaj podobnega, saj se v taki lepi in veseli družbi krepi slovenska zavest in medsebojno razumevanje. Za vzorno organizacijo se moramo zahvaliti predvsem predsedniku Ediju Hledetu ter Alojzu Maražu in Mirku Humarju.

Udeležence

Nenavaden obiskovalec Steverjana

V soboto, 25. julija na večer so opazili ljudje v bližini Steverjana mladega moškega, ki se je potikal okrog, odet samo v kratke hlače. Vaščani so opozorili orožnike, saj se jim je neznanec zdel močno sumljiv. Izkazalo se je, da mladenič res ni bil čisto v redu s svojimi dokumenti. Pred mesecem dni je zapustil svoj rodni kraj Melun v Franciji in se začel potikati po svetu. Pot ga je zanesla tudi v Steverjan, kjer se je klatil okrog meje in jo tudi večkrat prestopil, ne da bi ga na jugoslovanski strani opazili.

Orožniki so fanta, starega komaj dvajset let, odpeljali najprej na kvesturo v Gorici, nato pa je bil prepeljan na francoski konzulat v Benetkah, kjer so poskrbeli za njegov povratak v Francijo.

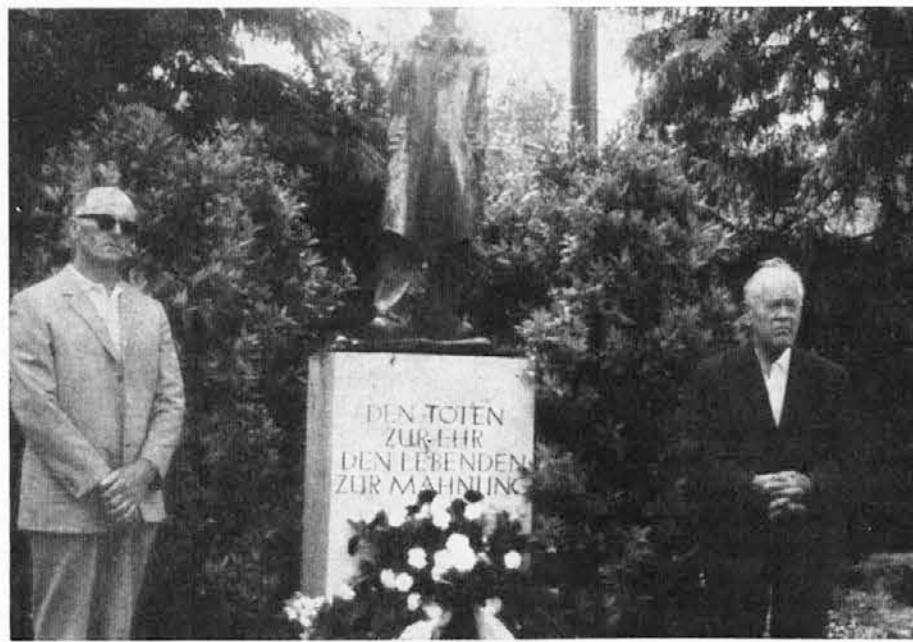
Nagrajenci z razstav domačih vin

Prejšnji teden so se zaključile letošnje razstave domačih vin v raznih krajih na Tržaškem. Ob tej priložnosti so na priložnostnih slovesnostih podelili zavezne nagrade za najboljša vina.

Na razstavi v Sv. Križu: Za belo vino: prvo, Martin Guštin, Sv. Križ 256; drugo, Emil Cibic, Prosek 386; tretje, Franc Košuta, Sv. Križ 202. — Črno vino: prvo, Franc Košuta, Sv. Križ 202; drugo, Ivan Sedmak, Sv. Križ 161; tretje, Egidij Košuta, Sv. Križ 331.

Na razstavi v Dolini: Za belo vino: prvo, Petrirossa Cecilija iz Ricmanj; drugo, Josip Sancin iz Doline in tretjo Smotlak Marij iz Mačkovelj ter četrto nagrado Anton Bandi iz Prebenega. — Za črno vino: prvo Josip Sancin, drugo Ivan Kocjan in tretjo Karlo Slavec, vsi iz Doline.

Vinogradniki-razstavljalci v Repnu. Na letošnjem 8. prazniku terana in pršuta v Repnu pa so imeli svoja vina: Just Vodopivec, Karel Škabar, Alojz Milič, Anton Škabar, Karel Guštin, Zdravko Bizjak, Karel Milič in Miroslav Živon. Na tej razstavi niso podelili nagrad.

1. avgusta bo minilo mesec dni, kar je našel svoj zadnji počitek na goriškem pokopališču fotograf Stefan Kleindienst, dolga leta neutruđen organizator slovenskih romanj in izletov tostran in onstran meje. Leta 1968 se je udeležil romanja v Altötting na Bavarskem in položil (na sliki se ga vidi na desni strani) venec pred spomenik, ki stoji v bivšem koncentracijskem taborišču v Dachauu, na katerem je zapisano: Mrtvim v čast in živim v opomin

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 2. do 8. avgusta 1970

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: R. E. Raspe: »Dogodivščine barona Münchausna«. Peti del. 11.50 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 L. Codignola: »Širjenje«. Radijska drama. 16.30 Veliki orkestri lahke glasbe. 17.30 »Primorska poje«, revija primorskih zborov (12. oddaja). 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Glasba iz filmov in revij. 20.30 Iz slovenske ljudske epike; pripravlja Beličič.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.35 Slovareček sodobne znanosti. 17.55 Obletnica meseca. 18.30 Zbor »Jacopo Tomadini«. 20.30 Pesmi od vsepovsod.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Humor v slovenski literaturi: (10) »Fran Milčinski«. 19.40 Mladinski zbor iz Brežic. 20.30 Rossini: »Pepelka«, opera v dveh dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 R. Vodeb: Po sledovih nekdanjih kultur v Italiji (6) »Rim: od republike do cesarstva«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke. 17.35 Mladina in šport. 18.45 Južnoameriški motivi. 19.10 Higiena in zdravje. 20.30 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 F. Antonini: Otroške sanje in njih pomen (1) »Kako in zakaj sanjamo«. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Na počitnice. 17.55 Kako in zakaj. 19.10 G. Godoli: Življenje na drugih svetovih - domneve in možnosti - 6. oddaja. 20.30 F. Bordon: »Upor s filtrom«. Radijska drama.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Izlet za konec tedna. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Okno v svet. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 N. Kuret: Poganstvo in krščanstvo v naših ljudskih šegah (6. oddaja). 13.30 Glasba po željah. 15.55 L. Davanzo: »Varna pot« - oddaja o prometni vzgoji. 16.05 Operetne melodije. 16.45 Pravljičje in pripovedke naše dežele. 17.00 Znani pevci. 17.55 Moj prosti čas. 19.10 R. Dolhar: Alpske poti in smeri (6) »Plezarija v Oltarjih«. 20.30 Teden v Italiji. 20.50 A. Dumas-oče »Grof Montecristo«.

MLADIKA 6-7

Na začetku počitnic je izšla prva letošnja dvojna številka »Mladike«. Prihodnja bo zopet dvojna in je najavljena za začetek septembra.

Številka nosi pečat tabora na Repentbru. Na uvodnem mestu najdemo govor pisatelja prof. Alojza Rebule, ki je resnično izpraševanje vesti. Vsak zamejski Slovenec bi ga moral prebrati in se zamisliti vase.

Severin Res poroča o odkritju spominske plošče jezikoslovcu o. Stanislavu Skrabcu na Kostanjevici pri Gorici, Danilo Sedmak objavlja razpravo o opuščanju dolžnosti, Josip Kravos pa je prispeval zanimiv sestavek »Svetoivanska okrogla miza«.

Črtico, ki je iz naših krajev in se dotakne naših šolnikov ter njihove človeške strani, je pod naslovom »Izlet« napisal častnikar Franc Jeza. Mojca Rantova, že stara znanca »Mladike«, je pa začela z objavljanjem življenjske zgodbe njene prababice, rojene leta 1837, ki je zadnja leta svojega življenja preživela pri svojem sinu, dekanu in pesniku Jožefu M. Kržišniku v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Vinko Beličič je ocenil dve knjigi pretežno religiozne poezije, ki jih je v kratkem presledku izdala Mohorjeva družba v Celju. Gre za pesniški zbirki »Pesmi mladih let« in »V dnevih šumi ocean«. Beličič pravi, da sta to dve knjigi zlahke poezije. Martin Jevnikar pa s svoje strani obširno predstavi in oceni našega najboljšega in najbolj plodovitega pisatelja v izseljenstvu Karla Mauserja.

Tudi športna rubrika je zanimiva. Saša Rudolf poroča o svetovnem košarkarskem prvenstvenem tekmovanju v Ljubljani, Sergij Pahor pa o svetovnem nogometnem prvenstvu v Mehiki. Proti koncu revije najdemo Kondorjev članek »O objektivnosti in naprednosti«. Kondor pove naravnost in tako je prav. Kaj bi slepomišili, ko pa vemo, da je nekaterim slovenstvo le odskočna deska za dosego partijskih namenov.

—ej

OBVESTILA

Izpit iz latinščine tudi v jesenskem roku

Ravnateljstvo nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici obvešča, da bo dne 15. septembra jesenski izpit iz latinščine. K izpitu se lahko predstavijo vsi dijaki, ki so z uspehom opravili nižji tečajni izpit letos ali v prejšnjih letih, tudi če niso med letom obiskovali latinškega pouka ali so se že predstavili k izpitu iz latinščine v poletnem roku, pa ga niso izdelali.

Kandidatje naj do 5. septembra 1970 vložijo prošnjo na nekolokovanem papirju in jo naslovijo na ravnateljstvo nižje srednje šole.

Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Šola za bolničarje. Obveščajo se zainteresirane osebe, da prične s 1. oktobrom 1970 — pri Splošni bolnici v Gorici — šola za bolničarje (10 žensk in 15 moških). Prošnjo na kolkovanem papirju za 400 lir je treba nasloviti na predsednika bolnice in mora biti opremljena s sledečimi dokumenti:

- slika prosilca z overovljenim podpisom;
- šolsko spričevalo (vsaj 5. razred osnovne šole);
- rojstni list, iz katerega je razvidno, da je prosilec dopolnil 18 let in ne več kot 30;
- državljanjski list;
- zdravniško spričevalo izstavljeno od pokrajinskega zdravnika.

Šola je brezplačna in traja eno šolsko leto.

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: V spomin pok. župnika Jožka Stanta daruje Virgilij Bratina iz Tržiča 10.000 lir; N. N. iz Rupe 1.000 lir; namesto cvetja na grob pok. Franca Kovic daruje Alojzij Kovic s Peči št. 17 lir 5.000, Oskar Kovic s Peči št. 20 lir 5.000.

Za števerjansko cerkev: Namesto cvetja na grob pok. Helene Podveršič Terpin Minka in sestre 15.000 lir.

Namesto cvetja na grob pok. botru Francu Kovic daruje N. N. iz Gorice sv. 5.000 lir za Alojzijevešče in za Zavod sv. Družine.

Za Marijin dom v Rojanu: V počastitev spomina pok. Malči Majcen daruje Alojzija Coci 1.000 lir; ista v počastitev pok. Adelije Rovattini 3.000 lir; družini Mamole in Bullen poklanjata 5.000 lir v spomin pok. Adelije Rovattini.

Za Marijanišče na Opčinah: N. N. 2.000. Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Ob smrti in pogrebu našega predragega

č. g. Avgušтина Zlobca

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so mu v življenju pomagali ter mu priredili tako lep in slovesen pogreb, posebno tržaškemu škofu msgr. Santinu in gg. sobratom Vončinu, Grmeku, Peganu in Zlobcu za poslovične besede, prof. A. Tulu za nagovor ob grobu, zdravniku dr. Slavcu za vso skrb in družini Kodrič za vse, kar je zanj napravila ter vsem drugim, ki so s svojo udeležbo počastili njegov spomin.

Mačkovelje, 26. julija 1970

Sorodstvo

Pri konfekcijski tvrdki

MONCARO

na korzu Verdi 113, tel. 22-29 v Gorici

se je pričela

velika razprodaja

ženskih, moških in otroških pomladnih in poletnih izdelkov

VELIKA IZBIRA

NAJBOLŠA KAKOVOST

MOCNO ZNIŽANE CENE